

УДК 81'37: 811.161.2+811.162.1

Наталія ЩЕРБИЙ,
 orcid.org/0000-0002-1431-9595
 кандидат філологічних наук,
 асистент кафедри слов'янських мов
 ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
 імені Василя Стефаника»
 (Івано-Франківськ, Україна) natasietko@gmail.com

АУГМЕНТАТИВНИЙ РІД ДІЇ У СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВАХ: САТУРАТИВНИЙ ТИП

У статті проаналізовано різні підходи мовознавців до витлумачення дієслівних родів дії. Охарактеризовано термінологічний апарат. Розглянуто дієслова аугментативного (результативного) роду дії з формантами *na- + się* // *na- + -ся* та їх функціональні еквіваленти в сучасній польській літературній мові у зіставному аспекті. Досліджено різноманітні лексико-семантичні групи дієслів сатуративного типу. Проаналізовано вживання таких дієслів у сучасних художніх текстах.

Ключові слова: категорія родів дії, дієслово, префікс, постфікс, результатив, рефлексивний показник.

Natalia SHCHERBII,
 orcid.org/0000-0002-1431-9595
 Candidate of Philological Sciences,
 Assistant at the Department of Slavic Languages
 Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
 (Ivano-Frankovsk, Ukraine) natasietko@gmail.com

AUGMENTED MODES OF ACTION IN SLAVIC LANGUAGES: SATURATIV GROUP

The paper presents the classification of verbal derivatives according to Aktionsart in Polish (Verbs containing modificational formatives). In the first part of this paper the main aim is to describe a research project about the semantic-derivational category of Aktionsarten in Slavic languages. The second part of this paper focuses on the characterization of resultative types of verbal action. In the author's opinion, the category of aktionsart is a semantic-word formation category, one that includes motivated verbs with formal markers (prefix, postfix, functional word) of semantic change of the base verb. Taking into consideration that word formation models are polysemic, the verb classes of Aktionsart can be specified not by formal factors but by semantic ones. Consequently, the content of the category of Aktionsart is determined by word formation and semantics together. Another key problem is the connection between the category of Aktionsart and category of grammatical aspect and the sphere of word formation. The article deals with the resultative category of the "modes of action" (Aktionsart) and its functional equivalents in modern literary Polish languages in contrastive aspect. There has been investigated a number of means representing the semantics of the Ukrainian "modes of action" in Polish such as aspect of possibility, adverbial participle of an accompanying action, lexical and lexical-grammatical means. In article analyzed different lexical-semantic groups of saturated verbs with formants *na- + się* // *na- + -ся* such as verbs of sound and speech, perception, manual labor and other activities, physical and psychological states, feelings, position and movement in space. The peculiarity of the Polish language is the more active formation of new saturative verbs, in particular from borrowings and Internet terms. The results of this comparison with examples from the modern literature are presented in the article.

Key words: category modes of action (Aktionsart), verb, prefix, postfix, function word, resultative.

Постановка проблеми. Категорія родів дієслівної дії є однією з найбільш дискусійних особливих рис слов'янських мов, зокрема, через невизначеність її статусу, термінології та класифікації. Специфічність цієї категорії полягає в тому, що вона об'єднує за ознакою подібності змісту різнорівневі й різнопланові засоби мови – лексичні, граматичні, словотвірні (Маслов, 1984: 10), між якими не завжди можна провести чітку межу (Загнітко, 1996: 218).

Аналіз досліджень. Шведський учений З. Агрелль у праці «Видові відмінності й творення родів дії в польських дієсловах» (1908) уперше виокремив роди дієслівної дії. Пізніше цією проблемою займалися українські (І. Вихованець, К. Городенська, В. Русанівський, С. Соколова, А. Загнітко) польські (Я. Ставницька, Е. Кошмідер), чеські (Ф. Травнічек, Ф. Копечний), сербські (Б. Тошович, М. Іванович), російські (М. Шелякин, Є. Петрухина, О. Бондарко, Л. Буланін,

Ю. Маслов), словацькі (Е. Секанінова, М. Соколова) та інші мовознавці. Роди дії розглядають у різних мовознавчих вимірах: як семантичні угруповання (категорії), лексико-семантичні групи, лексико-граматичні розряди, морфолого-словотвірні категорії чи словотвірні величини. Проте єдиного погляду серед дослідників щодо визначення та класифікації категорії родів дії сформовано не було, чим і зумовлена актуальність дослідження.

Мета статті – описати та зіставити дієслова результативного (аугментативного) роду дії в слов'янських мовах. Завдання запропонованої статті – визначити статус категорії родів дії в сучасному мовознавстві, проаналізувати засоби вираження та специфічні семантичні ознаки дієслів результативного роду дії в слов'янських мовах; дослідити їхнє вживання в сучасних художніх текстах.

Виклад основного матеріалу. Роди дієслівної дії – це складна міжривнева категорія, що позначає спосіб перебігу дії в часі і перебуває на межі словотвору, семантики та синтаксису, оскільки значення нової лексеми, утвореної за допомогою словотвірних засобів (префіксів, суфіксів і постфіксів), зрозуміле подекуди тільки в контексті.

Немає єдиного погляду серед дослідників і на класифікацію родів дієслівної дії. Так, О. Ісаченко нараховує 13, В. Русанівський, Н. Авілова – 18, М. Шелякин, О. Бондарко – 23, А. Holvoet (який запропонував найбільш поширену і продуктивну класифікацію польського дієслова) – 10, Я. Ставницька – близько 20 (які об'єднуються в 3 великі групи – темпоральні, квантифікаційні та ітеративні модифікації). В. Русанівський поділяє роди дії в українській мові на чотири групи (розряди), а саме: 1) результативні роди дії, які позначають різні способи експлікації досягнення дією результату; 2) фазові роди дії, які позначають різні фази реалізації дії (початок, тривання, кінець); 3) кількісні роди дії, які вказують або на цілісність, або на розчленованість (пунктирність) дії; 4) роди дії, які позначають ступінь інтенсивності вияву дії; кожна з груп родів дії поділяється, у свою чергу, на кілька окремих родів дії (Русанівський, 2004: 202). М. Іванович виділяє 4 комплекси родів дієслівної дії, такі як: фазові, детермінативні, кратні та градуальні значення, які поділяються на точніші протиставлення (Іванович, 2015: 210).

Предметом цього дослідження є дієслова дії та стану, які утворені префіксально-постфіксальним способом за допомогою префікса *na-* та зворотного займенника *się* / префікса *na-* та постфікса *-ся* і характеризуються високим ступенем інтенсивності й ефективності дії.

І. Р. Вихованець і К. Г. Городенська вважають, що результативний дієслівний рід формується від дієслів конкретної фізичної дії зі значенням «створення чого-небудь», причому в ньому результативне значення невіддільне від кількісного, нагромаджу вального (Вихованець, Городенська, 2004: 241). Так, Ю. П. Князев, досліджуючи рефлексив у слов'янських мовах, не виділяє в окрему групу дієслова з результативним значенням (Князев, 2007: 258–268). К. Вільчевська «*czasowniki rezultatywne*» вважає одним із найпродуктивніших класів зворотних дієслів у польській мові (Wilczewska, 1966: 54–60). Градуальність не є акціональною категорією у вузькому розумінні і займає периферійну позицію в системі акціональних значень, оскільки модифікує не часові характеристики, а цілісність, тривалість, багатократність і результат (ефект) (Загнітко, 1996: 214).

Словотвірна категорія квантитативності охоплює дієслова, що характеризують кількісний вияв дії з погляду міри, сили чи кратності її прояву, кількості об'єктів чи суб'єктів, на які поширюється дія (Колібаба, 2006). Інтервал – дієслівна категорія, що вказує на внутрішню темпоральність дії з погляду її початку, розгортання, завершення, кратності та інтенсивності на основі кількісно-якісних ознак її тривання і виражає динамічну ознаку дієслова (Барчук, 2011: 104). Виразниками цього комплексу квантитативних значень є префікси й постфікси одночасно: *na-* + *-ся*, *roz-* + *-ся*, *ob-* + *-ся*, *do-* + *-ся*, *za-* + *-ся*. Характер інтенсивності залежить від словотвірного афікса.

Квантитативність як вияв сили дії характеризується інтенсивністю, яка виражається недостатніми, помірними, достатніми та надмірними процесами. Кількість дії контамінує в межах кратності та інтенсивності (Барчук, 2011: 141). Достатня інтенсивність передається мультиплікативними предикатами різних типів за допомогою префікса *na-* // *na-* + *się* // *-ся* й предикатами руху та дії за допомогою префіксів *ob-* // *ob-* + *się* // *-ся* (просторове значення), *wy-* // *wy-* + *się* // *-ся* (цілісно-результативне).

Серед дослідників немає єдиного погляду на класифікацію префіксально-постфіксальних дієслів результативного роду дії. Так, М. Шелякин виділяє термінативно-дуративні (термінативно-тривалі) і термінативно-інтенсивні роди дії, які об'єднують дієслова зі значенням «значна протяжність повторюваної або тривалої (дуративної) дії чи інтенсивність у вияві дії» й утворюються за допомогою 6 префіксів: *na-*, *za-*, *raz-* / *rac-*, *do-*, *iz-* / *uc-*, *y-* і постфікса *-ся*. Семантично до них

близькі дієслова з префіксом *pere-* і постфіксом *-ся*. Окрім аспектуальних ознак, ці дієслова об'єднуються і за словотвірним принципом – утворюються від неперехідних неграничних дієслів зі значенням дії осіб і вказують на інтенсивність дії в сфері самих виконавців (Шелякин, 1983: 189–196). А. Залізник, А. Шмельов, окрім вищеперелічених префіксів, виділяють ще префікс *вы-*. Слідом за цими дослідниками польський мовознавець Я. Ставницька також описує дієслова з цими префіксами в межах аугментативного роду дії (Stawnicka, 2009: 149). З. Стрекалова до дієслів інтенсивно-результативного роду дії в польській мові зі значенням інтенсивності зараховує дієслова з префіксами *do-* (*dobudzić się, dokrzyczeć się*), *na-* (*nachorować się, nagłodować się*), *za-* (*zapatrzeć się, zamarzyć się*) *iwy-* (*wydrzemać się, wykrzeczec się*) (Стрекалова 1979: 215–249). І. Р. Вихованець та К. Г. Городенська серед кількісних дієслівних родів, що передають ступінь вияву інтенсивної ознаки, виокремлюють дієслова зі значенням достатньої інтенсивності, які утворюються за допомогою префіксів *na-* + постфікс *-ся*, *об-*, *ви-*, *про-* та *у-*. Дієслова з постфіксом *-ся* дослідники виокремлюють в окремі дієслівні роди з різноманітними значеннями, оскільки їх вирізняють структурна однотипність і семантична багатоплановість (Вихованець, Городенська, 2004: 242). М. Іванович в межах комплексу кількісно-градальних родів дії виділяє інтенсив позитивного результату (*ви-*, *до-* + *-ся*) та інтенсив негативного результату (*до-* + *-ся*, *за-* + *-ся*), в сербській мові обидві групи представлені префіксом *из-* (Іванович, 2015: 212). У чеській мові інтенсивно-результативні дієслова представлені також формантами *do-* + *se / si*, типу: *dokopalise, dočistise, dopratse, dohospodařitse, dovařitse*. Наприклад: *dočetese, zdaj sou lidé ještě ochotni si utahovat opasky* (ČNK).

С. Соколова вважає, що дієслова, утворені префіксально-постфіксальним способом, мають складнішу аспектуальну семантику порівняно з дієсловами з одноморфемним способом вираження. Цим способом утворені насамперед роди дієслівної дії доконаного виду, що позначають велику інтенсивність дії. Так, дослідниця серед префіксально-постфіксальних дієслів виділяє досягальний, або сатуративний, фінально-негативний, або пейоративний, і тривало-посилювальний (позитивний) роди дії, які часто можна визначити лише за допомогою контексту (Соколова, 2006: 66).

Я. Ставницька до аугментативного роду дії, вираженого дієсловами, утвореними префіксально-суфіксальним способом, зараховує такі групи, як: ініціально-аугментативна з префік-

сом *roz-* (*rozplakać się*), сатуративна з префіксом *na-* (*nabiegać się*), фінально-пейоративна і фінально-меліоративна з префіксом *do-* (*doigrać się, dodzwonić się*), абсорбційна з префіксом *za-* (*zaczytać się*) та дієслова з іншими префіксами: *ob-* (*objeść się*), *od-* (*odleżeć się*), *przy-* (*przysłuchać się*), *u-* (*ubiegać się*), *w-* (*wczytać się*), *wy-* (*wypłakać się*), *z-* (*zjeździć się*) (Stawnicka, 2009: 160).

Дієслова з префіксом *na-/ na-* в комбінації зі зворотним постфіксом *-ся* / займенником *się* і утворюють сатуративний (сативний, досягальний) тип аугментативного (результативного) роду дії і вказують на те, що дія здійснювалася аж до повного насичення або й навіть переситу. Сатуративні дієслова можуть супроводжуватися додатковими адвербіальними маркерами на кшталт: досита, досхочу, до знемоги, до знесилля тощо. Як стверджує А. А. Залізник, сатуративні дієслова часто розглядають як окремий підвид кумулятивних з суб'єктом у центрі (Залізник, 2002: 4).

Як стверджують І. Р. Вихованець і К. Г. Городенська, В. М. Барчук (Вихованець, Городенська, 2004: 239; Барчук, 2001: 170), найвиразніше результативне достатньо інтенсивне значення мають дієслова конкретної фізичної дії зі значенням створення чого-небудь, які утворюються за допомогою префікса *na-* // *na-* від різних лексико-семантичних груп, зокрема від дієслів звучання (*nakrzyczeć się, nahałasować się, nagadać się, nagardłować się, nagawędzić się*, // *накричатися, наспіватися, нашумітися, налементуватися*), мовлення (*nagadać się, naopowiadać się, naplotkować się* // *наговоритися, набалакатися, нагомонтися, нацебетатися*), трудової та іншої діяльності людини, розваг (*napracować się, najeść się, nadźwigać się, nakopać się, naśmiać się, nabawić się, nabudować się, nagrabić się, naharować się, nakosić się, namleć się, natrudzić się, namordować się, namozolić się, nanosić się, naobierać się, naorieprzyć się, napisać się* // *напрацюватися, наробитися, натанцюватися, напарубкуватися, надівуватися, накуритися, награтися, набухатися, нарубатися, набавитися, набенкетуватися, наспіватися, настрілятися, накупитися, наярмаркуватися*); зовнішніх проявів почуттів (*nabiedować się, naburmuszyć się, nabuzować się, nabzdyczyć się, nachmurzyć się, nachwalić się, nacierpieć się, nacieszyć się, nadenerwować się, nainduczyć się, namartwić się, namęczyć się, napawać się, napłakać się* // *набрехатися, наморицтитися, набундючитися, набурмоситися, нанервуватися, навеселитися, наплакатися, наїжитися, натужитися, нахвастатися, навтішатися*); фізичного чи психічного стану суб'єкта (*nasycić się, nabyć się, nabzdryngolić się, nachlać się, naczytać się, naćpać*

się, nadhubać się, nadźwigać się, nagłowić się, najeść się, nachorować się // намерзнутися, набідкатися, набудуватися, натерпітися); перцепції (*napatrzeć się, naprzyglądać się, nagapić się, naoglądać się, nawąchać się, nasłuchać się, namyślić się* // набачитися, надихатися, наглядітися, навиглядатися, нанюхатися, наслухатися); положення в просторі (*należać się, naspać się, nacylić się, naczekać się* // насидітися, наспатися, нахилитися, належатися); нецілеспрямованого руху (*natańczyć się, nabiegać się, naskakać się, naciągnąć się, nabić się, nabujać się, nachodzić się, naciąć się, naciosać się, nadeptać się, naganiać się, nalatać się, nalazić się, namachać się, najeździć się* // набігатися, наїздитися, намотатися, наблукатися, навертітися, навешатися, наганятися, наскакатися, налазитися, наволочитися). У цих дієсловах РП підсилює семантику інтенсивності (Барчук, 2001: 171).

Проаналізуємо: *Może dlatego, że tyle się opim naczytałem, wydalom się takie znajome* (R. Karuściński) – виділене дієслово передає квантитативне значення достатньої інтенсивності, яка є наслідком багатократної повторюваної дії, результатом якої є досягнення певної мети.

Певна кількість сатуративних дієслів уживаються в заперечній формі, наприклад: *Jeszcze się nie najadłeś, nie nalykałeś?* (T. Różewicz) – виділені рефлексивні результати мають значення «з'їсти чогось багато, досита, до заспокоєння голоду, насититися» і «швидко ковтаючи, раз за разом, випити, з'їсти велику кількість чогось», тобто є результатом тривалого, кількісного процесу, метою якого було досягти відчуття достатності.

У наведених нижче прикладах *Напивишиє і побачивши, що ще дуже рано, він узяв чемодана й поволік його за високі тюльпани в густу траву* (Ю. Мушкетик); *Здавалося, що нею заросло все небо й земля, млоїлося в очах, судома стискала горло, і він тільки тепер відчув, які терпкі були грушки, що їх найвсія* (В. Шевчук) виділені дієслова *напивишиє* і *найвсія* означають результат тривалого перебігу процесів, внаслідок яких було реалізовано відчуття стану задоволення або пережиття в результаті виконання дії.

Польська мова більш відкрита до утворення нових сатуративів, зокрема від запози-

чень, наприклад: *nafaksować się, namailować się, nasurfować się, naczatować się, nagimnastykować się, namedytować się*. Проаналізуємо: *Mam nadzieję, że nasurfował się już wystarczająco dużo, by zauważyć, że przechodzeniena Tynie odbywasie poprzez jednostronne oświadczenie i że ze wspomniałymi ludźmi to jak w życiu, nie warto wszystkich do jednego worawrzucać* (Internet); *Spelnilo się tezi chmarzenie, czatowali całą noc. FAR im to umożliwił. Przez najbliższe kilkanaście dni naczatują się dowoli* (Internet) – сатуративне значення виділених дієслів підсилюють адвербіальні маркери *już wystarczająco dużo, dowoli. Pozatym prywatna szkoła rządzi się swoimi prawami, jak poszłam na 3 dnina L4 obciążeni 500 zł z wypłaty – bo takim wyszło w wyliczeniach i musiałam się nieźle na męczyć i namailować żebyudowodnić że tojednak “trochę” zadużo* (Internet) – достатньо інтенсивне значення виділеного дієслова підсилює прислівник *zadużo*.

Висновки. Аугментативний (результативний) рід дії є одним із найпродуктивніших в слов'янських мовах, оскільки виражається дієсловами з префіксами *na- // na-, za- // za-, roz- // roz-, do- // do-, ob- // ob-, od- // od-, przy- // przy-, z- / z-, w- // w- (y-)* і зворотного займенника *się* // постфікса *-ся*, що передають високий ступінь вияву інтенсивності, яка є наслідком багатократної, повторюваної дії. Найвиразніше результативне достатньо інтенсивне значення мають дієслова конкретної фізичної дії з формантами *na- + się // na- + -ся*. Вони утворюють різноманітні лексико-семантичні групи, зокрема дієслова зі значеннями звучання та мовлення, перцепції, трудової та іншої діяльності, фізичного та психологічного станів, почуттів, положення та руху в просторі. Особливістю польської мови є більш активне утворення нових дієслів з сатуративним значенням, зокрема від запозичень та Інтернет-термінів, наприклад: *nafaksować się, namailować się, nasurfować się, naczatować się, nagimnastykować się, namedytować się*, українська мова ж, навпаки, більш замкнута до іншомовної лексики, натомість сатуративного значення набувають власне українські слова, такі як: *надівуватися, напарубкуватися, набундючитися, наволочитися, наярмаркуватися* та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барчук В. М. Граматична темпоральність: Інтервал. Час. Таксис: монографія. Івано-Франківськ: Сімик, 2011. 416 с.
2. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови: Академ. граматики укр. мови / за ред. І. Вихованця. К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2004. 400 с.
3. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Морфологія: монографія. Донецьк: Дон ДУ, 1996. 437 с.
4. Зализняк А. А. Способ действия. Современный русский язык: учебник / под ред. Н. С. Валпшой. М., 2002. 528 с.
5. Іванович М. Роди дієслівної дії в зіставному аспекті (на матеріалі української і сербської мов). *Ukrainistika: minulost, přítomnost a budoucnost III: jazyk: Masarykova Univerzita Filozofická Fakulta Ústav Slavistiky. Brno: Jan Sojnek. Galium, 2015. S. 209–218.*
6. Князев Ю. П. Грамматическая семантика: Русский язык в типологической перспективе. М.: Языки славянских культур, 2007. 704 с.
7. Колибаба Л. Проблема зв'язку дії та словотвірних категорій дієслів. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика». Херсон: Видавництво ХДУ, 2006. Вип III. С. 45–52.
8. Маслов Ю. С. Очерки по аспектологии. Л.: Изд-во ЛГУ, 1984. 263 с.
9. Петрухина Е. В. Аспектуальные категории глагола в русском языке в сопоставлении с чешским, словацким, польским и болгарским языками. М.: Изд-во МГУ, 2000. 256 с.
10. Русанівський В. М. Роди дії. Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О., Зяблюк М. П. та ін. К.: Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
11. Соколова С. Роди дієслівної дії з неодноморфемними способами вираження у сучасній українській мові. *Ucrainica II. Současná ukrainistika. Problémy jazyka, literatury a kultury / Sborník článků. 1. Část. Olomouc, 2006. S. 65–70.*
12. Стрекалова З. Н. Морфологія глагольного вида в сучасній польській мові. Москва: Наука, 1979. 266 с.
13. Шелякин М. А. Категория вида и способы действия русского глагола. Таллин: Валгус, 1983. 216 с.
14. Stawnicka J. Studium porównawcze nad kategorią semantyczno-słowotwórczą Aktionsarten w języku rosyjskim i polskim. Tom I: Czasowniki z formantami modyfikacyjnymi. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2009. 287 s.
15. Wilczewska K. Czasowniki zwrotne we współczesnej polszczyźnie. Toruń: PWN, 1966. 171 s.

REFERENCES

1. Barchuk V. M. Hramatychna temporalnist: Interval. Chas. Taksys: Monohrafiia. Ivano-Frankivsk: Simyk, 2011. 416 p. [in Ukrainian]
2. Vykhoanets I. R., Horodenska K. H. Teoretychna morfolohiia ukrainskoi movy: Akadem. hramatyka ukr. movy / Za red. I. Vykhoantsia. K.: Univ. vyd-vo "Pulsary", 2004. 400 p. [in Ukrainian]
3. Zahnitko A. P. Teoretychna hramatyka ukrainskoi movy: Morfolohiia: Monohrafiia. Donetsk: Don DU, 1996. 437 p. [in Ukrainian]
4. Zalyzniak A. A. Sposob deistvyia. Sovremennyi russkyi yazyk: Uchebnyk / Pod red. N. S. Valpshoi. Moskva, 2002. 528 p. [in Russian]
5. Ivanovych M. Rody diieslivnoi dii v zistavnomu aspekti (na materiali ukrainskoi i serbskoi mov). *Ukrainistika: minulost, přítomnost a budoucnost III: jazyk: Masarykova Univerzita Filozofická Fakulta Ústav Slavistiky. Brno: Jan Sojnek. Galium, 2015. P. 209–218.* [in Ukrainian]
6. Kniazev Yu. P. Hrammatycheskaia semmantyka: Russkyi yazyk v typolohycheskoi perspekyve. Moscow: Yazyky slavianskykh kultur, 2007. 704 p. [in Russian]
7. Kolibaba L. Problema zviazku dii ta slovotvirnykh katehorii diiesliv. Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia "Linhvistyka". Kherson: Vydavnytstvo KhDU, 2006. Vyp. III. P. 45–52. [in Ukrainian]
8. Maslov Yu. S. Ocherky po aspektolohyy. L.: Yzd-vo LHU, 1984. 263 p. [in Russian]
9. Petruhyna E. V. Aspektualnye katehoryy hlahola v russkom yazyke v sopostavlenyy s cheshskym, slovatskym, polskym y bolharskym yazykamy. M.: Yzd-vo MHU, 2000. 256 p. [in Russian]
10. Rusanivskyi V. M. Rody dii. Ukrainska mova: Entsyklopediia / Redkol.: Rusanivskyi V. M., Taranenko O. O., Ziabliuk M. P. ta in. K.: Vyd-vo "Ukr. entsykl." im. M. P. Bazhana, 2004. 824 p. [in Ukrainian]
11. Sokolova S. Rody diieslivnoi dii z neodnomorfemnymi sposobamy vyrazhennia u suchasni ukrainskii movi. *Ucrainica II. Současná ukrainistika. Problémy jazyka, literatury a kultury / Sborník článků. 1. Část. Olomouc, 2006. P. 65–70.* [in Ukrainian]
12. Strekalova Z. N. Morfolohiia hlaholnoho vyda v sovremennom polskom lyteraturnom yazyke. Moskva: Nauka. 1979. 266 p. [in Russian]
13. Sheliakyn M. A. Katehoryia vyda y sposoby deistvyia russkoho hlahola. Tallyn: Valhus, 1983. 216 p. [in Russian]
14. Stawnicka J. Studium porównawcze nad kategorią semantyczno-słowotwórczą Aktionsarten w języku rosyjskim i polskim. Tom I: Czasowniki z formantami modyfikacyjnymi. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2009. 287 p. [in Polish]
15. Wilczewska K. Czasowniki zwrotne we współczesnej polszczyźnie. Toruń: PWN, 1966. 171 p. [in Polish]